

Klimat- och näringslivsdepartementet
Till: kn.remissvar@regeringskansliet.se
kopia: kn.cks.remissor@regeringskansliet.se

Yttrande angående remittering av kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om batterier

Sammanfattning

- Energimyndigheten tillstyrker den föreslagna fördelningen av marknadskontrollansvar av batterier under batteriförordningen, med undantag för ansvaret för artikel 5.2.
- Energimyndigheten stödjer att behovet av resurser för marknadskontroll av batterier under batteriförordningen behöver ses över när omfattningen samt kostnaderna blir kända.
- Energimyndigheten avstyrker förslaget att marknadskontroll av batterier under batteriförordningen ska finansieras via avgifter.
- Energimyndigheten har även ett antal övriga synpunkter om miljö sanktionsavgifter med mera.
- Energimyndigheten avstår från att yttra sig på den del av förslaget som gäller utökat producentansvar.

Energimyndighetens ställningstagande

Allmän inställning till förslaget

Energimyndigheten tillstyrker förslagets fördelning av marknadskontrollansvar, med undantag för det som framförs nedan angående artikel 5.2.

Energimyndigheten ser positivt på förslaget om tilldelning av det huvudsakliga ansvaret för marknadskontroll av batteriförordningen och möjligheten att utnyttja synergier mellan det föreslagna ansvaret och den existerande funktionen för marknadskontroll av ekodesign och energimärkning samt den breda kompetensen som finns på Energimyndigheten gällande batterier idag.

Energimyndigheten instämmer i att det är svårt att bedöma kostnaderna för marknadskontrollen av batterier. Förslaget uppskattar att

marknadskontrollansvaret som tillfaller Energimyndigheten leder till ett behov av 2-3 årsarbetskrafter, och att till det tillkommer kostnader för eventuell provning.

Energimyndigheten bedömer att kostnaderna för hantering och administration av marknadskontroll kan komma att överstiga förslaget bedömning, särskilt i uppstartsfasen, där flera stödfunktioner inom myndigheten samt den befintliga marknadskontrollfunktionen kommer att belastas. Gällande det löpande marknadskontrollarbetet är det svårt att bedöma resursbehovet då det innan arbetet med marknadskontroll startar inte säkert går att göra bedömningar av hur många aktörer och produkter som omfattas av kraven samt omfattningen av brister inom de olika produktområden som omfattas av förordningen. Marknaden och antalet produkter inom vissa kategorier kan också komma att öka framöver. I promemorian anges att en översyn av avgiftsbeloppet kan krävas när de faktiska kostnaderna blivit kända. Energimyndigheten håller med om att behovet av resurser för marknadskontrollen kommer behöva ses över, och föreslår att översynen även ska omfatta bedömningar av huruvida de resurser som tilldelats möjliggör en tillfredsställande marknadskontroll. Det är viktigt med en tillräcklig och stabil finansiering av marknadskontrollarbetet (liksom övrig tillsyn) då det ger förutsättningar för rättvisa konkurrensvillkor på ett område som utvecklas och växer snabbt.

Energimyndigheten lämnar inga synpunkter beträffande den delen av promemorian som berör utökat producentansvar (kapitel 7).

Fördjupade kommentarer

Energimyndigheten har kommentarer enligt följande punkter.

Artikel 5.2

Energimyndigheten föreslås få ett uppsamlingsansvar för kraven i artikel 5.2. Det innebär att Energimyndigheten, i egenskap av ”huvudsaklig marknadskontrollmyndighet”, ska ansvara för de risker för människors hälsa och säkerhet samt för egendom eller för miljön som ingen annan myndighet har ett ansvar för att kontrollera. Promemorian bedömer att det i praktiken är ”sannolikt ett ytterst begränsat ansvar”.

Energimyndigheten bedömer att den föreslagna uppdelningen av ansvaret för artikel 5.2 riskerar att leda till svåra gränsdragningar och oklarheter beträffande vilken myndighet som ansvarar i varje enskilt fall. Gränsdragningen mellan exempelvis en risk för säkerhet och en risk för egendom riskerar att vara svår, men ansvaret för dessa två risker delas ändå upp mellan olika myndigheter i flera fall. Energimyndigheten föreslår att allt ansvar under 5.2 i stället fördelas mellan de andra myndigheterna som föreslås ansvara för vissa delar av artikel 5.2 i promemorian, även om det utgör en breddning av ansvaret för några av myndigheterna. Detta för att begränsa antalet ansvariga myndigheter, samt tillvarata befintlig kompetens gällande produktsäkerhet.

Avgiftsfinansiering

Energimyndigheten bedömer att det finns svårigheter beträffande hur förslaget om avgiftsfinansiering kan fungera i praktiken. Energimyndigheten har noterat att det finns ett par förutsättningar för att det ska vara lämpligt att finansiera marknadskontroll med avgifter, till skillnad från skattemedel. Dels ska avgiftskollektivet gå att identifiera¹, dels ska kostnaden för att administrera avgiften inte vara oproportionerligt hög². Utöver det bör avgiftsmodellen vara rättvis (och även uppfattas som rättvis) samt vara konkurrensneutral. Energimyndigheten ställer sig tveksam till att dessa förutsättningar är uppfyllda i det här fallet, och anser dessutom att det kan argumenteras för att avgiften varken blir rättvis eller konkurrensneutral. Energimyndigheten avstyrker därför förslaget om avgiftsfinansiering av marknadskontroll av batterier.

Aktörerna

Promemorian anger att avgiftsfinansiering innebär att marknadskontrollen finansieras av de aktörer som berörs av den. Enligt promemorian är det tillverkare och importörer av batterier som ansvarar för att produktkraven i artikel 6-10 och 12-14 uppfylls, och att det således är dessa aktörer som ska betala avgiften.

Energimyndigheten bedömer att det finns fler aktörer som har skyldigheter enligt batteriförordningen i förhållande till de ovannämnda artiklarna och som således berörs av marknadskontroll. Ett exempel är distributörer. Energimyndigheten föreslås också ansvara för marknadskontroll av artikel 11, vilket innebär att även aktörer som är skyldiga att uppfylla kraven i den artikeln (d.v.s. den som på EU-marknaden släpper ut *produkter* där det ingår bärbara batterier eller batterier för lätta transportmedel) berörs av marknadskontroll. Det kan således med fördel utredas om fler aktörer än tillverkare och importörer bör vara föremål för avgiften.

Energimyndigheten efterlyser också en närmare analys av vilka aktörer som omfattas av kravet på registrering i registret för det utökade producentansvaret och i vilken utsträckning de sammanfaller med de aktörer som är föremål för produktkrav i batteriförordningen. Energimyndigheten bedömer att det finns en risk att några aktörer som berörs av marknadskontroll av batterier inte faller inom definitionen av producent och därmed inte har någon skyldighet att registrera sig.

Utöver eventuell diskrepans mellan omfattningen av registret för det utökade producentansvaret och det tänkta avgiftskollektivet vill Energimyndigheten uppmärksamma på svårigheterna som förutses med att identifiera samtliga aktörer som omfattas av det tänkta avgiftskollektivet. Enligt Energimyndighetens erfarenhet från marknadskontroll av ekodesign- och energimärkningslagstiftning är det mycket tidskrävande att identifiera ansvariga aktörer. Vi bedömer att ambitionen att löpande identifiera samtliga ansvariga aktörer, varav allt fler kan

¹ [ESV 2004:16 "Finansiering av tillsyn – rapport till Tillsynsutredningen"](#)

² [Ibid.](#) Och [En tydlig, rättssäker och effektiv tillsyn \(Skrivelse 2009/10:79\) | Sveriges riksdag](#)

vara etablerade utanför Sverige och Europa i och med växande e-handel, skulle vara mycket resurskrävande.

En annan aspekt är att avgiftsfinansiering drabbar de aktörer som gör rätt för sig och registrerar sig i registret för det utökade producentansvaret. De aktörer som inte respekterar kraven på att registrera sig drabbas inte av den extra kostnaden, om inte betydande resurser sätts in för att identifiera dem och driva in avgiften.

Om samtliga aktörer inom ett avgiftskollektiv inte kan identifieras tvingas en del aktörer betala avgiften medan andra företag, som borde betala, slipper. Det här är varken rättvist eller konkurrensneutralt, vilket riskerar att urholka förtroendet för marknadskontrollen som sådan.

Kostnadsanalys

Energimyndigheten noterar att promemorian lyfter behovet av att utöva tillsyn på aktörers skyldighet att registrera sig i registret för det utökade producentansvaret (kapitel 16.4.3) för att säkerställa att avgiften når rätt aktörer. I ljuset av de svårigheter med att identifiera och nå avgiftskollektivet som nämnts ovan ställer sig Energimyndigheten tveksam till promemorians bedömning av Naturvårdsverkets behov av resurser för det här syftet. Energimyndigheten efterlyser en utredning av vad kostnaden för administrationen av avgiften skulle vara i förhållande till de förväntade intäkterna.

Avgiftsbeloppet

I det fall marknadskontrollen ändå blir avgiftsfinansierad anser Energimyndigheten att avgiftsbeloppet bör differentieras, till exempel efter aktörens storlek, räknat i omsättning, eller antalet batterier tillhandahållna på den svenska marknaden, för att avgiftssystemet ska vara mer rättvist och konkurrensneutralt.

Administration via registret för det utökade producentansvaret

I det fall marknadskontrollen ändå blir avgiftsfinansierad tillstyrker Energimyndigheten att avgiften administreras via registret för det utökade producentansvaret, även om Energimyndigheten bedömer att det i dagsläget finns svårigheter med att nå rätt aktörer. Vidare vill Energimyndigheten återigen lyfta vikten av att avgiftsintäkterna ger kostnadstäckning för marknadskontrollverksamheten i sin helhet så att finansieringen blir stabil och tillräcklig för en välfungerande marknadskontroll av batterimarknaden.

Miljösanktionsavgifter.

Enligt förslaget ska vissa överträdelse förenas med en miljösanktionsavgift.

Energimyndigheten noterar att det i promemorian refereras till likartade överträdelse på andra områden i resonemanget bakom nivån på avgiften. Energimyndigheten ställer sig tveksam till den styreffekten som miljösanktionsavgiften kan ha sett till de låga nivåerna som föreslås och anser

även här att möjligheten till differentiering av avgiften utifrån aktörens storlek bör undersökas.

Energimyndigheten vill också påpeka att hänvisningarna till art 5.1 i kap 10a, §§ 1 – 6 i Förslag till förordning om ändring i förordningen (2012:259) om miljöstraffavgifter, som avser överträdelser av artiklarna 6, 7, 8, och 13 innebär att enbart den som sätter produkten på EU-marknaden kan åläggas betala miljöstraffavgift. En distributör kan således inte vara föremål för miljöstraffavgift genom att göra ett batteri som inte uppfyller kraven tillgängligt på den svenska marknaden.

Miljöstraffavgiften gällande CE-märkning hänvisar uttryckligen till aktören som släpper ut ett batteri på den svenska marknaden. Här anser Energimyndigheten att det behöver kontrolleras om det inte heller i detta fall är möjligt att ta ut en miljöstraffavgift från en distributör på grund av artikelhänvisningar, och huruvida det är syftet med förslaget.

Energimyndigheten noterar vidare att kap 10a, §§ 2 – 6 i Förslag till förordning om ändring i förordningen (2012:259) om miljöstraffavgifter behöver ses över då §§ 2.2, 3.2 och 4.2 fastställer belopp för batterityper som inte är föremål för krav, samt då §§ 5 och 6 saknar referens till startbatterier i st 1 av båda paragraferna, och fastställer avgift för batterityper som inte är föremål för krav i st 2.

Skyldigheten att lämna nödvändiga uppgifter till Konkurrensverket

Energimyndigheten föreslås ansvara för att på begäran förse Konkurrensverket med de uppgifter som är nödvändiga för att de ska kunna utöva tillsyn över kraven på offentlig upphandling av batterier. Det är oklart vad det är för uppgifter som avses och det kan eventuellt ifrågasättas om det i stället ska anges att Energimyndigheten ska lämna det *stöd* som behövs. Energimyndigheten bedömer inte att vi kommer att ha några relevanta uppgifter (t.ex. om tillämpade upphandlingskriterier) som följd av marknadskontrollansvaret för artiklarna 7-10.

Övriga synpunkter

Såsom marknadskontrollansvaret formuleras är det uppdelat efter kravartiklar. Energimyndigheten noterar att tillsynsansvar för skyldigheten i artikel 39 inte fördelas till någon myndighet i förslaget. Skyldigheterna i kapitel VI av förordningen hänvisar i de flesta fall till de kravartiklarna som förslaget fokuserar på, men artikel 39 kan inte knytas till någon av de kravartiklarna.

Energimyndigheten noterar att vi föreslås vara den enda myndighet som kan utöva marknadskontroll över att en aktör vidtar åtgärder enligt artikel 83 av batteriförordningen. Energimyndigheten bedömer att alla myndigheter som tilldelas ett marknadskontrollansvar även behöver befogenheter enligt artikel 83.

Beslut i detta ärende har fattats av tf generaldirektören Caroline Asserup. Vid den slutliga handläggningen har därutöver deltagit chefsjuristen Rikard Janson, tf avdelningschefen Martin Flack och enhetschefen Linn Stengård. Föredragande har varit handläggaren Selma Elmgren.

Detta beslut är elektroniskt signerat i Energimyndighetens ärendehanteringssystem och saknar därför underskrift